

**NAMANGAN
DAVLAT UNIVERSITETI**

**BARQARORLIK VA IQLIM
O'ZGARISHIGA QARSHI
CHORALAR SIYOSATI**

1.0 Qisqa nom, amal qilish sohasi va kuchga kirish sanasi:

1.1 Ushbu siyosat *“Namangan Davlat Universitetining Barqarorlik va Iqlim o‘zgarishiga qarshi kurash siyosati, 2025”* deb yuritiladi.

1.2 Ushbu siyosat Namangan Davlat Universiteti va uning barcha filiallaridagi barcha professor-o‘qituvchilar, tadqiqotchilar, xodimlar hamda talabalarga tatbiq etiladi. Mazkur siyosat oliy ta‘lim muassasalarining (OTM) Birlashgan Millatlar Tashkilotining Barqaror rivojlanish maqsadlariga (BRM) erishishda o‘zgarishlarni rag‘batlantiruvchi muhim omil sifatidagi ahamiyatini e‘tirof etadi.

Namangan Davlat Universiteti talabalar va jamiyatni iqlim o‘zgarishini yumshatish hamda unga moslashishga faol hissa qo‘shishga tayyorlashdagi o‘z mas‘uliyatini e‘tirof etadi. Universitet kam uglerodli faoliyat yuritish mexanizmlarini joriy etish, barqaror amaliyotlarni targ‘ib qilish hamda iqlimga oid bilimlarni o‘qitish, ilmiy-tadqiqot va jamiyat bilan hamkorlik faoliyatiga integratsiya qilishga sodiqdir.

Universitet o‘z infratuzilmasini monitoring qilish va uglerod chiqindi gazlarini kamaytirish maqsadida doimiy ravishda ekologik, energiya va “yashil” auditlarni amalga oshirib boradi.

2.0 Maqsadlar: Ushbu siyosatning maqsadlari quyidagilardan iborat:

2.1 Issiqxona gazlari chiqindilarini kamaytirish: Universitetning uglerod chiqindi gazlarini kamaytirish va o‘quv, ma‘muriy, yashash hamda dam olish faoliyatlarida chiqindilarni nol darajaga (net-zero) yetkazish uchun harakat qilish.

2.2 Energiya va resurslardan samarali foydalanish: Universitet faoliyatida energiya tejavchi texnologiyalarni joriy etish, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish hamda tabiiy resurslardan foydalanishni optimallashtirish.

2.3 Suv va chiqindilarni boshqarish: Suvni tejashning barqaror usullarini joriy etish hamda chiqindilarni samarali boshqarish tizimlarini yo‘lga qo‘yish, jumladan qayta ishlash (recycling) va chiqindilarni kamaytirish tashabbuslarini amalga oshirish.

2.4 Barqarorlik bo‘yicha xabardorlik, ta‘lim va ijtimoiy harakat: Talabalar, hodimlar va manfaatdor tomonlar orasida ta‘lim, o‘qitish va jamoatchilik bilan hamkorlik dasturlari orqali barqarorlik bo‘yicha iqlim haqidagi bilimdan xabardorlikni oshirish.

2.5 Hamkorlik va sherikliklar: Barqarorlik tashabbuslarini qo‘llab-quvvatlash maqsadida davlat organlari, sanoat korxonalari, ekologiya mutaxassislari va xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik aloqalarini yo‘lga qo‘yish.

2.6 Monitoring, ko‘rib chiqish va hisobot berish: Atrof-muhit ko‘rsatkichlarini, jumladan chiqindilar, energiya sarfi, suvdan foydalanish va chiqindilar hosil bo‘lishini kuzatish uchun samarali mexanizmlarni ishlab chiqish.

2.7 Iqlimga moslashish va chidamlilik: Ekologik muammolar va tabiiy ofatlar xavfini kamaytirish uchun barqaror infratuzilmani rivojlantirish hamda iqlimga chidamli amaliyotlarni targ'ib qilish.

2.8 O'quv dasturlari va tadqiqotlarga integratsiya: Barqarorlik va iqlim o'zgarishi bo'yicha ta'limni o'quv dasturlariga kiritish hamda barqarorlik sohasida fanlararo tadqiqotlarni rivojlantirish.

2.9 Barqaror rivojlanish maqsadlariga (BRM) mos tadqiqotlarni qo'llab-quvvatlash: Ekologik muammolarni hal etishga qaratilgan va barqaror rivojlanish maqsadlariga hissa qo'shadigan ilmiy tadqiqot tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash.

3.0 Tartib va amaliyotlar:

Namangan Davlat Universiteti "Atrof-muhitga mas'uliyat"ni asosiy institutsional qadriyat sifatida tan oladi va quyidagi amaliyotlarni joriy etadi:

3.1 Aniq, o'lchanadigan, erishiladigan, dolzarb va muddatli (SMART) maqsadlarni belgilash: Muassasaning rivojlanish strategiyalariga mos keladigan aniq, o'lchanadigan, erishish mumkin bo'lgan, dolzarb va aniq muddatga ega barqarorlik maqsadlarini belgilash.

3.2 Harakatlar rejasini ishlab chiqish: Mas'uliyatlar, bajarish muddatlari va zarur resurslar aniq belgilangan, keng qamrovli barqarorlik bo'yicha harakatlar rejasini ishlab chiqish va amalga oshirish.

3.3 Faoliyatga integratsiya qilish: Barqarorlik tamoyillarini universitetning barcha faoliyatiga, jumladan o'qitish, transport, infratuzilma va boshqaruv jarayonlariga kiritish.

3.4 Qayta tiklanuvchi energiya tashabbuslari: Qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanishni rag'batlantirish va qazib olinadigan yoqilg'ilarga (yer osti yoqilg'ilar) bo'lgan qaramlikni kamaytirish.

3.5 Barqaror transportni rivojlantirish: Atrof-muhitga zarar keltirmaydigan transport tizimlaridan foydalanishni rag'batlantirish va qatnov (yo'lga chiqish) jarayonlarida hosil bo'ladigan uglerod chiqindilarini kamaytirish.

3.6 Chiqindilarni boshqarish va qayta ishlash: Chiqindilarni samarali saralash, qayta ishlash va utilizatsiya qilish tizimlarini joriy etish, jumladan xavfli va biologik (tibbiy) chiqindilarni xavfsiz tarzda boshqarish.

3.7 Suvni tejash va boshqarish: Suvni tejovchi texnologiyalarni joriy etish, yomg'ir suvini yig'ish, oqava suvlarni tozalash hamda barqaror landshaft (ko'kalamzorlashtirish) amaliyotlarini qo'llash.

3.8 Monitoring va doimiy takomillashtirish: Barqarorlik samaradorligini oshirish va belgilangan standartlarga rioya etilishini ta'minlash maqsadida muntazam audit va baholash ishlarini olib borish.

3.9 Manfaatdor tomonlarni jalb qilish: Barqarorlik tashabbuslariga talabalar, xodimlar va tashqi manfaatdor tomonlarni faol ravishda jalb etish.

3.10 O'quv dasturlari va tadqiqotlarga integratsiya: Barqarorlik va iqlim o'zgarishi mavzularini akademik dasturlarga kiritish hamda ushbu yo'nalishlarda tadqiqot va innovatsiyalarni rag'batlantirish.

3.11 Jamoatchilik bilan hamkorlik va targ'ibot: Mahalliy jamoalar va davlat tashkilotlari bilan hamkorlik qilib, ekologik xabardorlikni oshirish hamda barqaror rivojlanish amaliyotlarini targ'ib qilish.

4.0 Resurslar va mas'uliyatlar:

4.1 Universitet ushbu siyosatni amalga oshirish uchun yetarli moliyaviy, texnologik va inson resurslarini ajratadi.

4.2 Barqarorlik qo'mitasi tashkil etilib, u siyosatni amalga oshirish, monitoring qilish va hisobot berishni nazorat qiladi.

Qo'mita tarkibi:

- **Prorektor** – rais
- **Fakultet dekanlari** – a'zolar
- **Kafedra mudirlari** – a'zolar
- **Professorlar** – a'zolar
- **Talabalar vakillari** – a'zolar

4.3 Universitet xodimlar va talabalarni jalb qilishni ta'minlash maqsadida o'quv (trening) va xabardorlik dasturlarini tashkil etadi va rivojlantiradi.

5.0 Aloqa va hisobot berish:

5.1 Universitet barqarorlik bo'yicha tashabbuslar va ularning natijalari haqida shaffof (ochiq) muloqotni ta'minlaydi.

5.2 Manfaatdor tomonlarni erishilgan natijalar, yutuqlar va mavjud muammolar haqida xabardor qilish uchun muntazam hisobotlar e'lon qilib boriladi.

6.0 Tasdiqlovchi organ: Namangan Davlat Universitetining prorektori ushbu siyosatni tasdiqlovchi mas'ul shaxs hisoblanadi.

7.0 Siyosatni qayta ko'rib chiqish: Ushbu siyosat uning samaradorligini ta'minlash hamda barqarorlik maqsadlari va xalqaro standartlarga muvofiqligini saqlab turish uchun davriy ravishda qayta ko'rib chiqiladi.

Xulosa:

Namangan Davlat Universiteti o'zining atrof-muhitga ta'sirini kamaytirishga va barqaror kelajakka hissa qo'shishga sodiqdir. Doimiy takomillashtirish, innovatsiya va hamkorlik orqali universitet barcha faoliyat yo'nalishlarida barqarorlikni rivojlantirishga intiladi hamda global iqlimga qarshi kurash sa'y-harakatlariga faol hissa qo'shadi.

**Xalqaro hamkorlik
bo'yicha prorektor**

D.Dexqonov

